

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évi 150.— L., félévi 85.— K.
 Külföldre egész évre 250.— L.
 Egyes szám ára 4.— K.

FŐSZERKESZTŐ:
 GYALLAY DOMOKOS

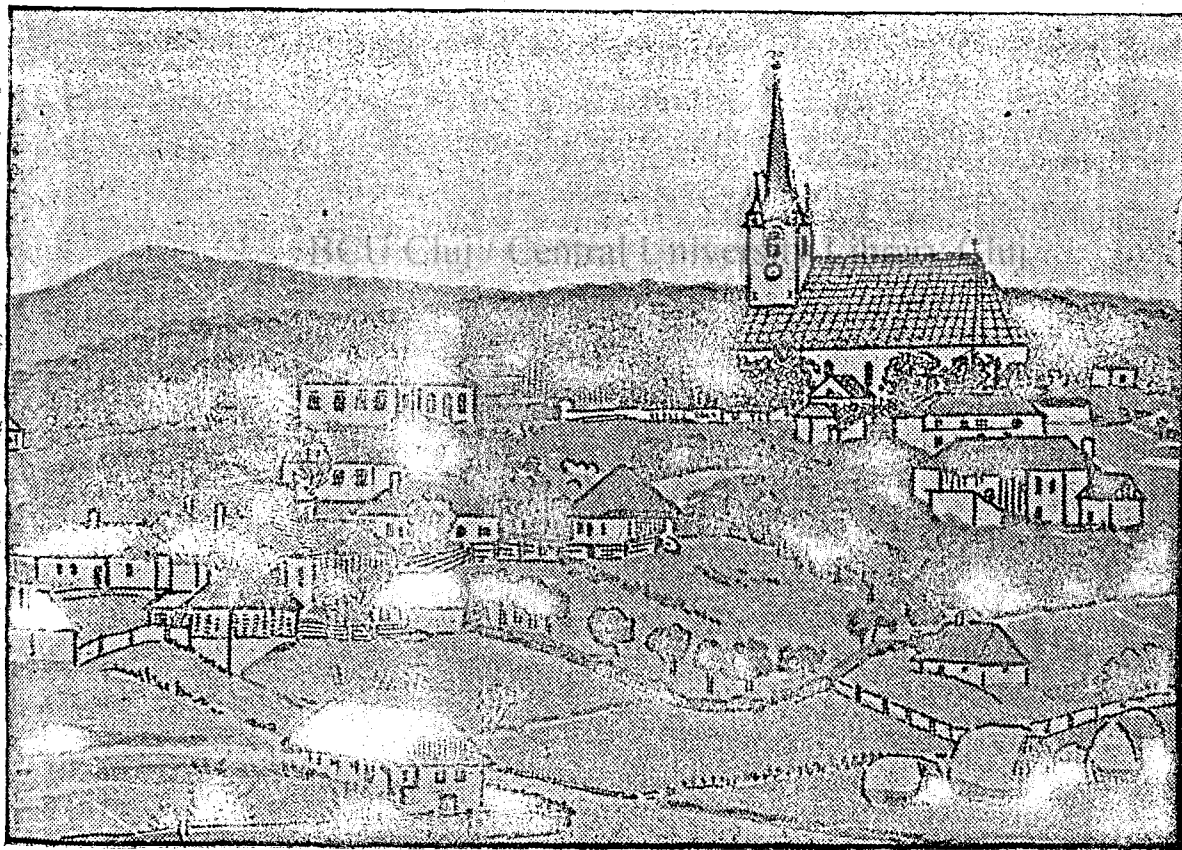
Szerkesztőség és kiadóhivatal
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Fény és árnyék egy község életében.

Akik azt hangoztatják, hogy a falut tanulmányozni kell, nagy igazságot pártolnak, mert különösen szűkebb hazáinknak, Erdélynek valóban majd minden vidéke, minden falva más és

nagyobb feladat előtt áll, mint bárhol, mert sokféle a gond s a baj, sokféle ezeknek az eredete, mint ahogy sokféle a vidék s annak magyarsága.

A Someș-megyei Sic község szép számú ma-

Sic látképe.

más, érdekesebbnél, érdekesebb tanulsággal szolgál. Nem lehet egyetlen falu megismerése után abban megnyugodni, hogy most már az erdélyi falu kérdéseivel, gondjaival tisztában vagyunk. Az a törekvés tehát, mely arra irányul, hogy a magyar népet s annak gondjait, bajait megismerje s ezeken segíteni igyekezzék, Erdélyben

gyarságával találkoztunk a közelmúltban. Az alkalom erre úgy adódott, hogy a község magyarsága nagy ünnepséget rendezett, melyre minket is meghívott. A nagy ünnepi istentisztelet és a helybeli lakossággal folytatott beszélgetések során feltárult előttünk e nagyszámú magyar községnek múltja, és élete.

Ünnepelő férfiak csoportja a református templom előtt.

Az ünnepséget Sic község minden évben megrendezi s azon a multra emlékezik. Hálaadó ünnepség ez tulajdonképpen, annak emlékére, hogy a község az 1717 évi tatárdulás s az öldöklések, rablások, majd később a járványok pusztítása ellenére újra talpra tudott állni. Virágzott, gazdagodott, mert hiszen már azelőtt város volt a neve s igen jelentős szerepet vitt sóbányái s fejtett ipara következtében.

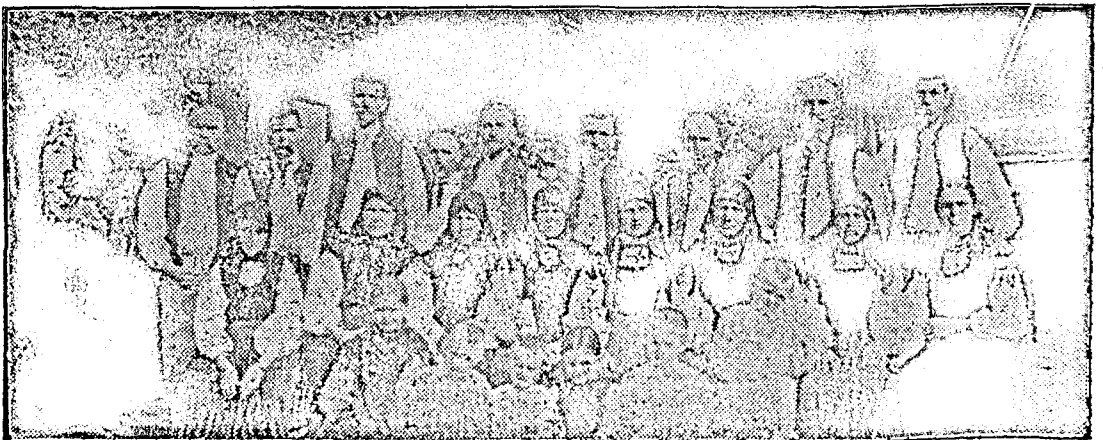
Vigasztalás, bizalomforrás ez az évről-évre megismétlődő ünnepség Sic község számára, mivel azt bizonyítja, hogy nincs olyan baj, vesztés, amit kitartó, szorgalmas munkával, összefogással ne lehetne helyrehozni.

Ez örvendetes megállapításunk mellett azonban aggodalommal töltenek el azok a tapasztalatok, melyeket e szorgalmas, takaros nép belső életéről szereztünk. Egy évtizeden belül Sic magyarságát nagy anyagi károsodások érték, úgy, hogy e tekintetben helyzete és állapota nagyon zavaros és bonyolult. Sok ártalmas külső ember is hozzájárult e bajok előidézéséhez, de a beszél-

getések során úgy vettük észre, hogy ezek a bajok részben kisebbek, részben elkerülhetők lettek volna, ha a község a nagy magyar kötelességet: az összetartást, a közért való önzetlen munkát megvalósította volna. Ugy hallottuk, éppen a népszájából, hogy a küzdelmes évek során a jelentkező nehézségekkel szemben a falu nem mindig egységesen lépett fel. Voltak olyanok, akik csak a magukét védték s a közzel szemben közönyösek maradtak, ami a kisebbségi életben már magában véve káros cselekedet, — de voltak olyanok is, akik a község kárára ármánykodtak, hízlegtek, hogy ebből a maguk számára előnyt szerezzenek, ha a köz meg is rövidül. S ami a legszomorubb, úgy értesülünk, hogy a Sic-i szókimondó ember ugyan ügyeljen, hogy hol mit mond, mert leskelődők, árulkodó emberek ugyan sokan vannak éppen az ők soraiban. Az ilyen viselkedés bizony a legsúlyosabb elbírálást érdemli meg, amire még az sem mehetség, hogy nehéz időkben gyengül a jellem. Nem mehetség ez különösen Sic-község számára, mely minden év augusztusában megismétlődő ünnepségén éppen azokat az őseit tiszteli, akik a tatárjárás, fosztogatásai, a pestis pusztításai ellenére meg tudták menteni „Szék városát“, mely gyakran a pusztulás szélén állott, nagy nyomorúságban volt, de egy volt az akarat, a nemes törekvés s ezt nagy jellemű, igaz magyar emberek, az akkori „tanácsos urak“ szolgálták.

Ezeket a bajokat annak idején magukra hagyva orvosolták. A mostani bajok megoldásánál remény van arra, hogy hozzáértő emberek nyújtanak majd segítséget. Bár ez azzal járna, hogy az utóbb eltelt évek szomorú tapasztalataiból okulva és a kívülről mutatkozó segítő törekvéseket látva egymásra találjon a község minden iakója. Amint nincs ma különbség közöttük a nemes, egyszerű öltözködésben, legyen lélekben, akaratban, jellemességben is teljes az egymásra találás.

Gyallay-Pap Zsigmond

A Sallai család Sic-en.

Korszakalkotó terv.

Olyan tervről olvastunk rövid híradást közelebbről, amely ha megvalósul, átalakító hatást fog gyakorolni kisebbségi életünk meletére. A terv megvalósulása esetén ugyanis az egyház szervezete alkalmasabbá válik arra, hogy a magyar néptömegek sorsát helyes irányban vezesse az erkölcsi útmutatás mellett az élet egyéb nehéz feladataiban.

Az említett híradás szerint Makkai püspök kezdeményezése alapján a református lelkészek kiképzése nagy mértékben át fog alakulni. A gyakorlat ugyanis bebizonyította, hogy a román államban való elhelyezkedésünk más küzdelmeket ró a lelkészre, mint amilyenekkel annak a háború előtt kellett megbirkóznia. Itt van tehát az ideje, hogy a lelkészek megkapják az új viszonyoknak megfelelő előkészítést.

Makkai püspök nagyjelentőségű terve szerint a teológiai oktatás ideje egy évvel meghosszabbodik, vagyis négy évről öt évre emelkedik. Valójában nem is meghosszabbításról van szó, hanem helyesebb beosztásról. A most érvényben levő tanterv szerint a papjelöltek a négy év után még egy évet segédlelkészi szolgálatban töltenek, de — a tapasztalat szerint — csak abban az esetben fejleszthetik tovább képzettségüket, ha ezt az ötödik évet szerencsés elhelyezkedéssel kiváló papként tölthetik.

Az új terv ennek az ötödik esztendőnek a végrehajtását nem szolgáltató ki a végső lépésnek, hanem tervszerű, rendszeres továbbképzéssel biztosítaná. Hír szerint ugyan az egyházkerület az ötödik évfolyam hall-

gatóit együttesen az Aiud-i Bethlen kollégiumban helyezné el. Itt ugyanis kitünő alkalom nyílnék arra, hogy a papjelöltek az elméleti tudás mellé azokat a gyakorlati ismereteket is megszerezzék, amelyekre papi szolgálatuk alatt multhatatlanul szükségük van, tehát a papjelöltek az igehirdetés tudományát a nevelés és oktatás ismereteivel is kiegészíthetnék. De most indul meg a gazdasági iskola is, amely kitünő alkalmat szolgáltat a népműveltség gazdasági részének megismerésére. S nem utolsó sorban bir jelentőséggel az a körülmény, hogy a Hangya-Központ is ott van a Bethlen-kollégium székhelyén, tehát kedvet és irányítást adhat a fiatal pap szövetkezeti munkásságának.

Még egy kitünő célkitűzése van Makkai püspök tervezetének. Általános baja falusi népünk életének, hogy papjától nem minden helyen tud kellő utbaigazítást kapni az állami törvényekről. Az új tervezet ezt a bajt is orvosolná, mert a papjelöltek az ötödik év alatt jogi ismereteket is fognak szerezni. Amint hogy azokat az ismereteket is meg fogják tanulni, amelyekkel népünknek egészségügyi kérdésekben hasznos tanácsadói lehetnek.

Mi, akik a kezdeményezéseket — hivatásunknak megfelelően — elsősorban a falusi nép érdekei szerint bíráljuk el, a legnagyobb örömmel fogadjuk a református egyházkerület korszakjavító lépését és bizvást reméljük, hogy többi egyházaink is magukévá teszik és a maguk lehetőségei között megvalósítják a tervezetben levő kitünő gondolatokat.

Külföld.

Abesszinia értéke. Még egy néhány nap s ki fog derülni, hogy a világ nyugalmanak legfőbb óra: a Népszövetség képes-e a békét megmenteni. Azt várjuk, amelynek fennmaradása függ esetleg az egész fehér jövő sorsa is. Ahogy a világ ma állanak, alig van remény a háború elkerülésére. Olaszország már kétszáz ezer

katonát küldött át Afrikába s azoknak puskája magától is elszülhet, amint Mussolini mondotta s ha a Népszövetség — angol nyomásra — bármilyen módon megkísérelné Olaszország eljárásának elítélését, ez Olaszország kilépését vonná maga után. Nem vezetne eredményre a Szezei csatorna elzárása sem — amit az angol közvélemény sürget. Ezt az olasz kormány háborús lépésnek tekintené s így angol-olasz hábo-

runak lehetne oka. Erre az angol kormány nehezen szánná rá magát, mert ez már igazán világháborút jelentene. Ezért — bár földközi tengeri birtokai védelmére hatalmas hajóhadat indított utnak Anglia — nem valószínű, hogy az angol kormány elrendelje a Szezei csatorna elzárását.

Most, hogy igazán a háború határán vagyunk, néhány szóval meg kell emlékeznünk arról, hogy milyen okok vezették

Abesszinia térképe.

Olaszországot a világ egyik leg-
régibb független államának
megtámadására. Olaszország,
mint a legkésőbb egységessé
vált hatalom, elkészült arról,
hogy értékes gyarmatokat sze-
rezzen. A világháborúba is
azért lépett be, mert gyarmato-
kat ígértek neki. Ezt az ígére-
tet azonban nem váltották be s
ezért Olaszországnak más út-
hoz kellett folyamodnia gyar-
matigényei kielégítésére. Mert
gyarmatokra szüksége van: né-
pessége állandóan szaporodik s
otthon és a meglévő olasz gyar-
matokon meg nem élhet, az
erősen kifejlődött olasz szövő-
ipar sem függhet a külföldtől a
nyersanyagban: a gyapotban.
Abessziniára azért esett az ola-
szok választása, mert az ország
mélyebb fekvésű része alkalmas
a gyapottermelésre. Ezt a japá-
niak már régóta üzik ott bérel-
ő földeken s ez magyarázza, hogy

Japán ebben a kérdésben
Abesszinia mellé állott. Az
abessziniai fensíkokon az ég-
hajlat megfelel az európainak.
Ez a terület tehát állandó lete-
lepülésre alkalmas. Az ország
természeti kincsei végtelenül
gazdagok: szenen kívül minden
anyaga van: vas, réz, arany,
ezüst, platina, stb. Ezért akarja
megszerezni Olaszország min-
den áron. Viszont Anglia sem
tisztán az igazság alapján támo-
gatja Abessziniát: neki is nagy
érdeke Abesszinia független-
sége. Az ország északi részén,
a Tana-tóból ered a Kék-Nílus,
melyen — Asszuánnál — An-
glia óriási méretű vízműveket
épített a Szudán öntözéséhez
szükséges víz raktározására.
Szudán és Egyiptom gazdasági
léte a Nílus áradásától függ:
hogy mekkora terület tud
évente megöntözni. Ezt szabá-
lyozzák és biztosítják a vízmű-

vek, amelyek fenntartására An-
gliának az abesszin kormányal
kötött szerződés alapján joga
van s ezt a jogát — egyúttal
Szudán és Egyiptom gazdasági
létét: gyapottermelését — most
veszélyeztetve látja. Mussolini
most ugyan kijelentette, hogy
az angol jogokat tiszteletben
fogja tartani, de kérdés, hogy
ez a nyilatkozat nem késelle-
már el? Mindenesetre a jövő
héten már eldől a nagy kérdés,
hogy béke lesz-e vagy háború?
Éppen ezért szükségesnek lát-
tuk kissé bővebben rámutatni,
hogy milyen érdekek húzódnak
meg ennek a vitának háttérében.

A pápa békeszólata. A pápa
egy előtte tisztelgő zarándok
esapathoz a béke érdekében
nagyhatású beszédet intézett.
Ez már a második beszéd, amit
a szent atya a béke érdekében
tart. Beszédében rámutatott,
hogy az összes nehézségeket és
ellentéteket meg kell oldani, de
nem háborús, hanem békés esz-
közökkel.

Olasz hadgyakorlat. Olaszor-
szág nagyszabású hadgyakorla-
tot rendez az osztrák határ
mentén. A hadgyakorlatok célja
északi betörés megakadályo-
zása. Ez, a jelentések szerint,
nyesen sikerült. A tulajdonké-
peni cél azonban bizonyára az
nak behbizonyítása, hogy Olasz-
ország Európában is teljesen
kész a háborúra és képes meg-
védeni Ausztria függetlenségét.

Kisantant-tanácskozás. A kis-
antant szerződése megkötésének
tizedik évében a szerbiai Blat-
ben tartották meg a rendes
tanácskozást. Ennek főtárgya
dunai államok megegyezése
volt, aminek olasz-francia ter-
állítólag már készen van. A
biláris tanácskozás nagy ünnep-
élyességgel folyt le.

Szerezzünk új előfizetőket!

Belpolitikai hírek

Szeptemberben szervezik át a kormányt. A kormány átszervezésének híre tovább is tartja magát. Bucüresti-i hírek szerint a kormány átszervezésére szeptemberben fog sor kerülni. Ekkor valószínűleg a Bratianu család egyik tagja is miniszteri tárcát vállal.

A magyarság sérelmeiről beszélt Gyárfás Elemér szenátor. Az Országos Magyar Párt Tárnavá Mica megyei tagozata gyűlést tartott Diciosámmartinban. A gyűlésen résztvett dr.

Dr. Gyárfás E. emér

Gyárfás Elemér, magyarpárti szenátor és nagyhatású beszédében ismertette azokat a sérelmeket, amelyek a magyarságot érintik. Gyárfás Elemér hangoztatta, hogy a romániai magyarságnak a Magyar Pártban van a helye. Egyetlen más pártban sem tud a magyarság elhelyezkedni. A nyelvvizsgákkal kapcsolatban kifejtette, hogy az eddigi rendelkezések szerint szó sem lehet arról, hogy nyugdíj és végkielégítés nélkül boesásanak elválakit hivatalából. A nyelvvizsgákkal kapcsolatban megemlékezett a hitvallásos iskolák tanítóinak nyelvvizsgáiról. Előadta, amit már lapunkban is közöltünk, hogy a kisebbségi tanérek csak tanfolyam hallgatására kötelezhetők. Beszélte az alábbi nagyhatást ki-

váltott szavakkal fejezte be.

— Valahányszor tiltakozunk a nyelvvizsgák ellen s jogaink elismerését követeljük, azt felelnek nekünk, hogy nem teljesítjük eléggé állampolgári kötelességünket. Én azonban nyugodtan állítom, hogy az ország minden polgára példát vehetne tőlünk, az állampolgári kötelességek, az adófizetés, a katonaság, közteherhordozás pontos teljesítéséből. Azok a kevésszámú magyarok pedig, akik még köztisztviselői állásban vannak, mintaszerű hivatalnokok és példásan végzik munkájukat.

— Látjuk az egész vonalon életfeltételeink mesterséges megnehezítését. Szemtanui vagyunk városunkban is, hogy közönséges gyári munkásként csak megnehezített feltételekkel alkalmazzák fajtestvéreinket, látjuk, miként küzdenek fiaink az iskolákban, hogy az állam nyelvét tökéletesen elsajátítsák. Mindezt látjuk, némán összeszorítjuk a száunkat és igyekszünk derekabak, szorgalmasabbak, ügyesebbek lenni másoknál, hogy kenyereinket megkereshessük.

— Ma már tudjuk, hogy nem csak néhány hivatalnok sorsáról van szó, hanem az egész magyarság kenyérkereseti lehetőségéről és így mindnyájunknak tiltakozó szavával kell a létükben megtámadottaknak segítségére sietnünk.

— A nyelvvizsgák rendszere valósággal odakergette az őszmagyarság védő fedele alá az utolsó társadalmi osztályt is. — mondotta végül Gyárfás szenátor — mely eddig tartózkodott attól, hogy a Magyar Párt mellett nyíltan állást foglaljon s amelynek e tartózkodását mi is kénytelenek voltunk megértéssel nézni. Bizonyította az an-

nak, hogy a Magyar Párt fényleg az egyetlen szerv, mely számunkra nyitva áll s amelyet ezért magáénak kell éreznie mindenkinnek, akit származása, anyanyelve, vagy műveltsége velünk sorsközösségbe állított.

Titulescu Gogával tárgyal. Titulescu külügyminiszter egyik ausztriai fürdőhelyen Gogával megbeszélést folytatott. Goga tájékoztatta a külügyminisztert a belpolitikai helyzetről. Titulescu viszont a külpolitikai viszonyokat ismertette. A kormánypárti lapok gyanakodva fogadják a találkozást, sőt egyes Bucüresti-i újságok azt jósolgatják, hogy Titulescu Goga pártjára áll. Akik tudják, hogy Titulescunak milyen nagy befolyása van a királyi udvarnál, különösen kormányváltások idején, méltán tulajdonitanak nagy jelentőséget a találkozásnak.

Cuzának nem tetszik a román-orsz katonai szövetség. Beszarabia fővárosában Cuza politikai gyűlést rendezett. A gyűlésen Cuza hevesen támadta a kommunistákat és tiltakozott az ellen, hogy Románia katonai szövetséget kössön a szovjettel.

Kormánybuktató harcot jelentett be a nemzeti parasztpárt. Madgearu volt miniszter egy politikai népgyűlésen élesen támadta a liberális kormányt. Madgearu beszédében előadta, hogy a liberális párt alatt a helyzet rosszabbodott. Bejelentette, hogy a román nemzeti párt mindent megtesz, hogy a kormányt megbuktassa. A kisebbségi kérdéssel kapcsolatban a következő kijelentést tette:

— Mit tegyünk az ország négy-milliónyi kisebbségijével? Dobjuk ki őket? Ezt nem lehet. Vesszünk gúnyt belőlük? Ezt nem

engedi sem a lelkünk, sem a többi nemzet. Ehelyett meg kell szabadítanunk a román nemzetet az üzérkedőktől.

Kommunisták rendezték a besszarábiai lázadást. Közöltük lapunkban, hogy egy besszarábiai faluban sajnálatos események történtek. A bevezetett vizsgálat alkalmával megállapították, hogy a zavargások előidézésében az orosz kommunisták is részesek. Klimovics lelkész, akiért a zavargás kitört, egy Serafin nevű orosz püspök szentelte fel és egy párizsi kommunista szervezet tervezte a zavargásokat. Albinet faluban különben ma sincs teljes rend és ezért a belügyminiszter, elhatározta, hogy szigorú eszközök igénybevételével fogja a rendet helyreállítani.

„Cuza nincs megelégedve az alkotmánnyal. Cuza egy politikai népgyűlésen kijelentette, hogy Románia alkotmányával nincs megelégedve, mert az nem felel meg a román nép szellemének. Cuza szerint az alkotmányt a békeszerződések kényszerítették mai formájában Romániára. Beszéde végén Cuza határozati javaslatot olvasott fel, amelyben követelte, hogy a zsidók tulajdonában levő földeket és erdőket sajátítsák ki a román földművesek javára.

Elővezetési parancsot adtak ki Madgearu ellen. A Skoda-féle gégyverszállítási ügyben Madgearu volt pénzügyminisztert is ki akarják hallgatni. A vizsgálóbíró már kétszer küldött idézőt a volt miniszternek. Tekintettel arra, hogy Madgearu egyszer sem jelent meg a bíróság előtt, elővezetési parancsot adtak ki ellene.

A Magyar Népet terjeszteni magyar kötelesség!

Életrajzok

Szentté avatják X. Pius pápát. Közeledik X. Pius pápa születésének századik évfordulója. Pius ekkor szentté fogják avatni. X. Pius pápa szentté avatásához az előkészületek kilenc éve folynak. A kilences szám különben is nagy szerepet játszott X. Pius pápa életében: Kilenc évig volt plebános, kilenc évig volt kanonok Tombolóban, kilenc évig volt kanonok Trevisóban, kilenc évig volt pátriárka Velencében Szent Péter trónusában azonban tizenegy évig uralkodott. Az utolsó pápát, V. Pius, ezélt 400 évvel avatták szentté.

Autószerencsétlenség áldozata lett a belga királyné. A belga királyi pár Lucern közelében nyaralt. Egy napon III. Lipót belga király és felesége autóutra indultak. A kocsit a király vezette. Egy kanyarodóban a király elveszítette uralmát a gépkocsi fölött és az autó az árokba borult. A kocsiban ülő király, a királyné és a soffőr nagy ivben kirepültek az autóból. A király és a soffőr csak kisebb sérüléseket szenvedtek, a királyné azonban olyan szerencsétlenül esett egy fának, hogy azonnal meghalt. Belgiumban a fiatal, jószívű királynét nagyon szerették, halála általános megdöbbenést és szomorúságot váltott ki.

Mégis lesz nyelvvizsga? Az Universul című București-i újság írja, hogy a magyar fanitók le kell, hogy tegyék a nyelvvizsgát. Hír szerint azok a kisebbségi tanítók, akik az 1934 évi nyelvvizsgán nem jelentkeztek és azok, akik a nyelvvizsgán elbuktak, szeptember hónap folyamán vizsgára kell, hogy jelentkezzenek. Az Universul szerint

Cluj-on, Oradea-n és Timișoara-n lesznek vizsgáztató bizottságok.

Eltemették a Brașov-i szerencsétlenség áldozatait. A Brașovban összedült repülőgép hangár áldozatait általános részvét mellett temették el. *Sárközi Lajos, Tömpe András, Nagy Károly és Görgényi Lajos* koporsóit tízezrek kísérték a temetőbe. A szerencsétlenség ügyében bevezetett vizsgálat folytán a hangár tervező mérnökét és építészt vizsgálati fogságba helyezték.

Mit kell tudni az elbocsájtott tisztviselőknek? A Cluj-i revíziós bizottságnál nagyjelentőségű ügyet tárgyaltak. Tekintettel az ügy közérdekű voltára, az alábbiakban részletesen közöljük. A Baia Mare-n szolgálatból elbocsátott kisebbségi tisztviselők ügyéről volt szó. A kisebbségi, városi tisztviselők névszerint a következők: Dnauber József, Mikes Gyula, Tanhofer Pál, Dnauber Ferenc, Nagy László, Bánhid Gyéza és Fábian Lajos. Mindannyian betartották a perrendtartás előírásait s a keresetet elbocsátásuk ellen törvényes határidőn belül nyújtották be.

A revíziós bizottság előtt Bánhid Gyéza, Dnauber József és Tanhofer Pál azzal kérték elbocsátásuk megsemmisítését, mivel 1924-ben sikeres román nyelvvizsgát tettek s mivel nincs törvény, amely újabb nyelvvizsga letételét írná elő és amelynek sikertelensége esetén azonnal elbocsátának a vizsgázót. Mivel Fábian, Boskovits, Dnauber Ferenc, Tanhofer és Mikes nem tudták bizonyítani, hogy hivatali szakvizsgát tettek volna és megkapták végkielégítésüket, a helyi revíziós bizottság felelősségüket elutasította.

Dnauber József esetében azonban olyan ítéletet hoztak, amely hasonló esetekben minden kisebbségi tisztviselőre alkalmazható. Dnauber József hivatali szakvizsgát tett és véglegesítve volt hivatalában. Az ügyben a Cluj-i revíziós bizottság 549-935 szám alatt a következő ítéletet hozta:

„Tekintetbe véve, hogy kinevezésére nézve az összes törvényes feltételeket teljesítette: meg van a képesítő vizsgája, amely azt bizonyítja, hogy egy román közgazdászati hivatal elnyeréséhez szükséges ismeretek birtokában van, tehát ismeri a román nyelvet, amelynek tudása nélkül nem tehetne volna le a nyelvvizsgát s mivel egy olyan törvény nincs, amely előírná, hogy egy képesített vizsgával bíró hivatalnokot még egy külön nyelvvizsgára lehetne kötelezni, tehát Dnauber Józsefet nem lehet elbocsátani.

Az ítélet általános értékű, mert a revíziós bizottság ítélete azt jelenti, hogy egyetlen olyan kisebbségi tisztviselőt sem lehet állásából elbocsátani, akinek román hivatali szakvizsgája van, állásában véglegesítették, vagy pedig egyszer már sikerrel tette le a nyelvvizsgát.

Uj pénzeket vernek. A forgalomban levő fémpénzeket ki fogják vonni a forgalomból és új fémpénzeket bocsátanak ki. Uj 200 és 50 lejes ezüst pénzeket is fognak verni. Az új pénzeket

már a román állami pénzverő fogja készíteni. Az új pénzverde felállítására folyamatban van.

Ítéletidő Olaszországban. Olaszország északi részén itéletidő pusztított. Genna közelében a szélvész egész utcasorok házairól seprte le a fedeleket. Az árvíz több utcát teljesen elöntött. Az itéletidő következtében harminc ember megsebesült.

Gyilkosság a székely bálon. Szomorú eseményről kell hírt adnunk. Cluj-on a székely lányok és székely legények szüreti mulatságot rendeztek. A mulatságon nem maradhatott el a verekedés. A legények összeszedtek és bicskával akarták igazukat bizonyítani. Csiszér János, Nisztor Kálmán 19 éves székely legényt mellbeszurta. Mire kórházba szállították meghalt.

Járványok a Szilágyságban. Sălaj megye több községében kárilát és vérhas járvány szedi áldozatait. Egyes községekben már többen haltak meg a járványos betegségek következtében.

A kínai forradalmár szindarabja. Páratlan sikert aratott egy kínai forradalmár szindarabja. Erről az érdekes íróról pompás cikket közöl a Délibáb új száma, amely 100 oldal terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. Remek képes rádióműsorokat, egyfelvonásos szindarabot, pompás színházi beszámolókat, pletykákat és több mint száz képet talál az olvasó a kitűnő színházi képeslapban.

A Marosba fulladt egy csendőr. A székely főváros mellett, Cinari községben Roar Pavel gazdálkodó kisegítő embereket kért a csendőrségtől. Almási János Cluj megyei csendőr került Rotărhoz. Almási Rotăr utasítására ruhát vitt a Marosra, hogy kiáztassa. A fiatalember nem ismerte a Maros medrét s így történt meg, hogy a Maros mély pontjára hajtott, ahol a szekér a lovakkal együtt elfmerült. Almási kivergődött a mély vízből s mikor a partról látta, hogy a lovak, hogy vergődnek az árban, visszautszott, hogy megmentse azokat. Szerencsétlenségére örvénybe került, amely elragadta. Holttestét még nem sikerült megtalálni.

Felszedték a vasúti síneket Arad mellett. Az Arad megyei Sant-Ana község határában ismeretlen tettesek felszedték a vasúti síneket. Szerencsére a pályőr idejében észrevette a készülő merényletet és a személyvonatot leállította. A megrongált vasúti vonalat több órai munka után sikerült helyreállítani.

Elnyerte büntetését a gyermekgyilkos anya. Németország egyik városkájában Junemann asszonyt, aki könnyű erkölcséről volt híres, bárdal lefejezték. Az asszony bűne az volt, hogy állandóan mulatozott, gyermekeit nem gondozta, és felügyelet nélkül hagyta otthon. Egy alkalommal az asszony két napig mulatott és ezalatt gyermekei éltenszemjen otthon maradtak. Mire az asszony hazaért, gyermekei éhenhaltak. A gonosz anya elvette méltó büntetését.

Nem szabad a villanypóznára mászni! Cluj-on egy Moldován nevű kisfiú villanypóznára mászott, hogy a labdarugó versenyt nézze. A villamosáram megsújtotta és holtan zuhant a földre.

FIGYELEM!

Ne mulassza el meglátni

GERGELY JÁNOS

szörme-szalonzáj,

CLUJ,
Str. Iuliu Maniu
No. 6.

ahol jutányos áron szerezheti be szörme szükségleteit. A jó és pontos munkáért a legmesszebbmenő jóvállást vállal.

Megsebesült a gondatlan szol-
galeány. A bánáti Cristur-on
Erzsébet 14 éves szol-
galeány takarítás közben egyik
fogópisztolyt kapott.
A leányka kíváncsian forgatni
akarta a fegyvert. A fegyver
elcsúszott és a gondatlan leányt su-
nyasan megsebesítette.

Szerencsétlenség a fűrészgép-
nél. Mezei Miklós gépész Cluj-
városát vágott fűrészgéppel. Mű-
helyében keze megcsuszott és a
gép gyorsasággal forgó kör-
fűrészkorong elkapta karját. A
szerencsétlen gépész jobbkarját
kórházban levágták.

Egészségesen került egy uri-
szony a bélpoklosok táborába.
Reimlau Károlynét két
hétendő előtt a bélpoklosok tá-
borába utalták, mert az orvosi
megállapítás szerint az uriasz-
nyon a rettenetes betegség tü-
netei mutatkoztak. A bélpoklo-
sok táborába most új igazgató
orvos került. Megvizsgálta az
uriasznyt és megállapította, hogy
szünetes bélpoklosságban.
Az uriasznyt azonnal elbocsáj-
ták a leprások táborából, ahol
három hét idegölő hónapot töl-
tött. Állandóan abban a veszedel-
esben forogva, hogy elkapja a
rettenetes betegséget.

Állkosság Sacaseni-n. A Să-
casi megyei Sacaseni községben
elégnyerték Brik József
gyilkodót. A gyilkost nem
szűnt letartóztatni.

Veszedelemes mosoly. Erről
rendkívül érdekes képekkel
szólt a cikk Tolnai Világ-
kérdés új száma, amely nagy ter-
jedelemben és kitűnő tartalom-
mal jelent meg. A legnevesebb
írók novelláin kívül
szórakoztató apróság-
gazdag rovatokat és közel
közvetlen képzet talál az ol-
vasó népszerű képeslapban.
Világlapja egy száma 10 L.

Satumare-n lebontják az en-
gedély nélkül épült házakat.
Satumare-n az utóbbi időben
nagyon sokan építettek engedély
nélkül házakat. A mérnöki hiva-
tal javasolta, hogy mindazokat
a házakat, amelyeket engedély
nélkül építettek, a város vezető-
sége bontassa le. Az állandó vá-
lasztmány még nem határozott a
javaslat fölött.

Tüzeset gondatlanság miatt.
Satumare külvárosában nagy
tüzvész pusztított. Egy eldo-
bott cigaretta végtől meggyult
őzv. Demeter Jánosné szérüs-
kertjében a kár. Felsőra alatti
nagyemmenységű takarmány
semmisült meg. Az özvegyasz-
nyon kára huszonötezer lejre
rug.

Sok gonosztevő van București-
ben. A fővárosok vonzó hatással
vannak a gonosztevőkre. Egyik
napon a rendőrség általános el-
lenőrzést tartott București egész
területén. Az ellenőrzés alkalmá-
val kétszáz hivatásos zsebmetszőt,
betörőt és tolvajt sikerült
elfogni.

Gyermekbénulási esetek Ara-
don. A négy év előtti járvány
Aradon megint kiújult. Eddig
több megbetegedést jelentettek
be a főorvosi hivatalnál. A ha-
tóságok mindent megtettek,
hogy a járvány terjedésének gá-
tat vessenek.

Súlyos vasuti szerencsétlenség
történt Bécs mellett. Bécs köze-
lében a vonat elütött egy autó-
buszt. A szerencsétlenségnek hat
halottja és huszonnégy életve-
szélyes sebesültje van.

Összedől egy állvány a mun-
kások alatt. A Târgu-Mureș-i
cukorgyárban Csiszár György,
Dan György és Bányai Márton
munkások egy állványon dol-
goztak. Az állvány összedől és
a munkások lezuhantak. Mind-

hárman súlyosan megsebesültek.
Szinte bajt okozott a kijavított
recept. Satmár környékén tör-
tént az alábbi eset. Egy falusi
gazda megkérte szomszédját,
hogy a számára rendelt orvosi
receptet vigye be Satmar-ra és
készíttesse el. A jó szomszéd az
orvos által írt számokról azt
hitte, hogy azok az árát jelentik
s hogy magának egy kis hasznot
szerezzen, az orvos által felírt
számokat nagyobb összegekre
javította ki. Szerencsére a
gyógyszerész a receptet nem
esinálta meg, mert látta, hogy
bizonyos szerekből halálos meny-
nyiségű adag van felírva. Így a
recept visszakerült az orvoshoz
és rövid idő alatt kiderült a jó
szomszéd turpissága.

Négy embert mart meg a ve-
szett macska. Horoat, Salaj ma-
gyei községben egy veszett
macska négy embert mart meg.
A sebesülteket a Pasteur inté-
zetbe szállították gyógykezelés
végett. A veszedelmes állatot
vasvillákkal verték agyon.

Céllövészetben megsebesült
egy katona. A București-i gya-
korköltéren súlyos szerencsétlen-
ség történt. Vasile Popeseu ka-
tona tilos területre lépett. Egy
golyó eltalálta és súlyosan meg-
sebesítette. A megsebesült kato-
nát kórházban ápolják.

Vigyázva bánj a fegyverrel!
A regáti Bais községben vidára
társaság a kertben a fegyvert
nézegette. Floreseu törvényszéki
bíró kezében a fegyver elsült és
Zimniceanu csendőrkapitányt a
Caracal-i csendőrszárnyparancs-
nokság tisztjét találta a golyó.
A kapitány azonnal meghalt.

Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
„MAGYAR NÉP”-ben!

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Mivel pótolhatjuk állataink takarmányszükségletét a szárazság okozta inségben?

A legelső magyar nyelven megírt gazdasági könyvben Pethe Ferenc, 1818-ban megjelent híres „Pallérozott Mezei Gazdaság” című művében azt írja, hogy 1814-ik évben olyan aszályos esztendő volt, mint amilyent régóta nem szenvedtek a magyar gazdák. Tavasszal az összes szalmával fedett gazdasági épületek sőt lakóházak fedelét mind felétették a gazdák, mert különben éhen döglöttek volna az állatok. 1814-ben szintén jó buza-termés volt, de a gazdák Pethe Ferenc szerint ősszel nem becsülték meg a szalmát és polyvát, annak nagy részét a gondatlan összerakás miatt veszni hagyták.

Ha megnézzük ma egy elesévelt községi szérűt, bizony ott a legnagyobb gondatlanságot, prédaságot tapasztaljuk. A szalma-kazlak teteje laposan, gödrösen vannak összerakva, a polyváról nem is szólva, mert az csak eszmóra lett dobálva és benne turkál liba, disznó. De elővennök még az elrothadt szalmánkat, polyvánkat tavasz felé, de akkor már nem eszi meg a marha, mert az csak az egészséges szalmát eszi meg. Könnyű volt az őseinknek, mert ha ők megszorultak takarmány dolgában, feletették az istállójuk fedelét, de mit csináljunk mi, mert a szép cserép fedelet nem tudjuk felétetni. Rakjuk át szépen szalmánkat, polyvánkat és tanuljuk meg, hogyan étezzünk azokból gazdaságosan.

A szalmáról tudnunk kell, hogy a fehérje alkotó részen kívül, — amelyik a legfontosabb része a takarmánynak — mindazt tartalmazza, amit a széna, csak a szalmában a sejt falak megvastagodtak és így nehezebben emészthető. Ezek szerint ha a rétet akkor kaszáljuk amikor az már magot hozott, úgy bizony onnan is csak szalmát viszünk haza.

A szalma minősége attól függ, hogy idejében, tehát viasszos érésbe arattuk-e le a buzát, mert akkor az sokkal értékesebb, mint a túl érlett buza szalmája. A dült és rozsdás gabona szalma kevésbé értékes, sőt a rozsdás szalma, mérgező hatású is lehet, annak etetésétől óva-

kodjunk. Ha elkerülhetetlen a rozsdás szalma etetése, úgy azt forró vízzel leöntve pároljuk meg, mert úgy nem olyan veszélyes. Ha lóherét vagy lucernát vetettünk a gabonába, úgy annak szalmája, de különösen polyvája sokkal értékesebb és sokszor többet ér, mint egy gyengébb minőségű széna. A szalma félesége is fontos körülmény az értékének meghatározásában, mert legértékesebb a hüvelyesek szalmája; a köles és tavaszi árpa és zab-szalmája, utána következik az őszi árpa, majd az őszi buza-szalma, míg a rozsszalma takarmányozás tekintetében a legértékeltelenebb, mert ennek a rostjai a legkevésbé emészthetők meg.

A szalmánál sokkal értékesebbek a polyvák, különösen a lóhere, lucerna, zabpolyva utána következnek a buza és rozspolyva. Az árpa-polyva a sok toklász miatt, amittől sugárgombát kaphatnak az állatok, mint takarmány mellőzendő, vagy ha elkerülhetetlen az etetése, úgy leforrázva, 24 óráig füllesztjük, amittől a toklász megpuhul és a gomba csira elpusztul.

Természetesen csak a gondosan összerakott, egészséges szalma és polyva értékes, mert a dohos, penészes takarmány etetése betegséget okoz.

A különböző állatok nem egyformán hasznosítják a feletett szalmát, mert a hosszabb béllal rendelkező állatok, mint a kérődzők, sokkal jobban értékesítik, mint az aránylag rövid béllal bírók, mint a ló vagy a sertés. Ebből önként következik, hogy a szarvasmarhákkal és juhokkal aránylag nagyobb mennyiségű szalmát fogunk megétegni. Egy bizonyos mennyiségű szalmát azonban minden szálás takarmányt evő állattal etetni kell, mert az az emésztést és a takarmány kihasználását nagyon elősegíti. Mivel a szalma nehezebben emészthető, hosszabb ideig ül a becsatornában, — a kísérletek bizonyossága szerint 5 napig — így az abrakkal a gyomorban összekeveredve az abrak is tovább könnyen

a bélben időzni és ezáltal abból minden tápláló anyag felszívódik. Míg ha szalma nélkül etetünk, az abrak 24 óra alatt keresztül megy a beleken és sok tápláló anyag kiürül a trágyával, mert a bélnedvek nem tudták olyan rövid idő alatt feldolgozni az abrakot.

Ha egy lónak huzamosabb ideig csak zabot adunk enni, úgy az egy hónap alatt megdöglik, mert szalma vagy széna nélkül nem tud megélni. Viszont ha egy állatnak hosszabb időn át csak tiszta szalmát adunk enni, úgy az lassanként lesoványodik és a végén elpusztul, mert tudni kell, hogy egy közepes nagyságu tehénnel naponta 130 kiló szalmát kellene feletetni, mert ez a mennyiség tartalmaz annyi tápláló anyagot, ami a testnek a kondíció fenntartására szükséges. Ilyen nagy mennyiségű szalmát azonban nem képes az állat elfogyasztani és azért fogy le, mert a saját húsból kell pótolja az élete fenntartására szükséges anyagot. Egy nagy állat naponta legfennebb 25 kiló szalmát képes megenni, így a még szükséges tápláló anyagot más takarmánnyal kell pótoljuk.

Azt, hogy a szalma és a polyva etetése mellett milyen és mennyi takarmányt étesünk, arra rövidesen reá fogok térni.

Az állatoknak egy bizonyos erő elfogyasztására van szükségük, hogy a kemény szalmát megrágják. Ha a szalmát szecskára vágjuk, úgy annak megrágására kevesebb erő kell elfogyasszon, tehát az állat kevesebb takarmányt kell meg egyen, hogy életét fenntarthassa. Ezért kell a szalmát felszecskázva etetni, meg azért is, mert azt a kevés szénát, amit az idén jószágunknak juttatni tudunk, felszecskázva jobban össze tudjuk keverni a szalmával, mert így szivesebben eszi meg az állat.

A felaprózott takarmányt sokan fülesztetni is szokták úgy, hogy kádba tapossák és leöntik forró vízzel és úgy hagyják 24 óráig. Ez az eljárás is emészthetőbbé teszi a szalmát és izletesebb is, de tulságba menni nem lehet, mert az állat szervezete elpusztul a sok fülesztett takarmánytól. Ilyenkor okvetlenül etessünk kevés rendes szalmát is, mert a rágás következtében sok nyál képződik, a keményebb szalma-darabocskáktól a gyomor és bél fala izgatódik, amittől sok gyomornedv keletkezik, amire a szervezetnek nagy szüksége van az emésztésnél.

Bođor Kálmán.

Meg kell metszeni az őszi barackfákat!

Az őszi barackfák termőképességét nagy mértékben lehet fokozni metszéssel. Közöltük lapunkban, hogy tavasszal a barackfákat termőre kell metszeni. A termővesszőket most már nem szabad bolygatni, mert ezzel a jövő évi termést veszélyeztetjük. Végre kell hajtani azonban a szokásos őszi metszéseket, amelyek nélkül semmiesetre sem várhatunk bő termést. Elsősorban a vezérhajtásokat erősségük szerint fele vagy kétharmad hosszúságúra metszük vissza. Eltávolítjuk a felesleges és tulsűrű vesszőket. Ilyenkor le szabad fűrészelni az ágakat tőből. Tehát azokat a csonkokat, amelyek az év folyamán megmaradtak azért, mert az ágak nem tőből voltak lefü-

részelve, most tövig le lehet vágni.

Ugyancsak most lehet az őszi barackfákat megfiatalítani.

Ez abból áll, hogy a csupasz ágakat a legelső életteljes ágig lefűrészeljük. A meghagyott ág hajtásai jövőre igen erőteljesen nőnek (néha másfél méterre is megnőnek) és 1—2 év alatt a levágott kopasz ágrészt teljesen pótolják.

A fiatalítási hely közelében buján növe hajtásokat azután épügy kell alakítómetszésben részesíteni, mint a fiatal fákat.

A sebhelyet kacorral simára kell metszeni és kifözött kátránnyal (vagy kész sebkátránnyal) be kell kenni. A levágott hajtásokat (há a levelek egészségesek) a fa tányérjába huzzuk és ősszel a földbe ássuk, ha azonban a levelek betegek, a le-

vágott hajtásokat levelestül együtt el kell égetni és csak a hamut szabad a fa alá szórti. Az őszi metszést a letermett fákön kezdjük el, azonban a termésben levő fát is megmetszhetjük, vagy legalább alakítómetszésben részesíthetjük.

Aki fát már korábban zöldmetszésben részesítette, annak most csak kiegészítő metszést kell végeznie, a tavaszi munka azután már csak a termővesszők rövidebbre (4—5 szemre) vagy hosszabbra való metszéséből áll.

Togal gyors és biztos hatású gyógyszer rheuma, köszvény, idegzsába és hátizomfájdalmak, álmatlanság, spanyolnátha és hüléses betegségek ellen. *Togal* kiválasztja a húgysavat, baktériumölő, tehát a bajt-gyökerében támadja meg.

Értesítés!

A Ternut-i róm. kath. földműves iskola igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a felvételhez szükséges bizonyítványokat minél előbb küldjék be, annál is inkább, mert napról-napra nő a jelentkezők száma s nehogy bizonyítványok hiányában az arra érdemesebbek kimaradjanak.

A felvételre vonatkozó részletes tájékoztatót közöltük az Erdélyi Lapok 1935 július 24., a Magyar Nép augusztus 3., a Csiki Néplap július 24. és a Mezőgazdasági Szemle augusztusi számában. A felvételre vonatkozó bármily érdeklődésre az igazgatóság postafordultával válaszol.

Fiatal fák és a szárazság. Az idei nyár mindennemű és korugyümölcsfánál felbecsülhetetlen kárt okozott. Sok idősebb fa is kiszáradt, de a fiatal idei telepítések szenvedtek legtöbbször, mert sok helyen 80—90%-os pusztulást is hozott a szárazság. Olyan helyen, ahol egyébként rendszeres növekedést mutattak ezideig a telepítések, szóval normális fekvésben és talajon öntözés nélkül is e nyáron minden növény magán viseli az aszály szomorú nyomait. Hajtás alig van s ami, mégis mutatkozott, alig néhány centiméternyi, erősen fonnyadt rövid levélközű. A levelek borszerűen vastagok, szomorúan lógnak ványadt szárukon és feltűnően kicsinyek. Széljárta helyen egész levélbetegszerűen nyomok vannak rajtuk, tépett szélekkel, kieső, leszáradt foltokkal. Az ideji telepítések egész kilátástalanul indulnak a télbe, mert amit a nyár nem ronghatott rajtuk, majd elvégzi a fagy, melynek e legyen-gült, erőtlén esetetek aligha fognak ellentámasztani. Mit tehe-

tünk ez ellen? Csak egy segítség van: a víz! Ahol csak mód van rá, még ha nagy erőfeszítésbe is kerül, legalább hatenként egyszer-kétszer öntözzük meg alaposan a fiatal fákat. Öntözés után kapálással, a talaj beárnyékolásával, melyre mindenféle kerti giz-gaz is megfelel, gondoskodni kell arról, hogy a drága öntözés hatását mennél maradandóbbá tegyünk.

Gyenge lesz a szőlőtermés a Regátban. A szőlőtermésről szóló hírek kezdetben országszerte nagyon kedvezőek voltak. A júliusi és augusztusi szárazság azonban különösen az afföldi vidékeken nagyon tönkretette a termést. Dragasani vidékén, továbbá Besszarábiában nagyon kevés helyen lehet termésre számítani. Erdélyben a hegyvidéki szőlők elég jól bírták a szárazságot és a kedvező időjárás következtében a bogyók szépen fejlődtek. Erdélyben tehát elég jó termésre van kilátás.

Miért kell Porzollal pácolni?

A „Magyar Nép” előző számában bejelentettük, hogy ebben a számunkban részletesen fogjuk ismertetni a *Porzollal pácolás* előnyeit.

Ezek a kedvező megállapítások nem az ekméleti tudósok vegyi műhelyeiben születtek meg, hanem a gyakorlati gazdák termelési kísérletei során derültek ki. Megállapították ugyanis, hogy a rézgálic, mint esávázószert a buza esiraképességét és ezért e rézgálicel pácolt buzából többet kell vetni, mint a porzozottból. A nedves esávázásnak nagy hátránya, hogy ha a vetőmagot esávázás után elvetjük és azután szárazság köszöntöt be, a mag ugyan kicsirázik, de a csira elpusztul. A porzollal való száraz pácolásnak óriási előnye, hogy a

magot nem lehet túl esávázni és a mag száraz marad. Azt is megállapították a *Porzollal*, hogy higany tartalmánál fogva esirázásra serkenti a vetőmagot. A Porzollal kezelt vetőmag tehát sokkal hamarabb esirázik ki, mint a kezeletlen vagy más módon esávázott mag. Ezek az előnyök indokoltá teszik, hogy minden gazda *Porzollal* pácolja buzavetőmagját.

P I A C

Büntetik a kereskedőket, akik az előírt árnál olcsóbban vásárolják a búzát.

A gabonakereskedők a gazdák szorult helyzetét sok helyen ki akarják használni és olcsó áron szedik össze a búzát. A hatóságok figyelmeztetik a gazdákat, hogy a megszabott áron alól nem szabad vásárolni a kereskedőknek. Több helyen az ilyen kereskedők ellen eljárást indítottak.

Lesz felesleges kukorica Romániában. Az utóbbi napok esőzése a kukoricatermést megjavították. Kilátás van arra, hogy, ha a termés beérik, háromszázezer vagon kukoricát lehet külföldre szállítani. A külföldre szállítandó kukorica értéke hétmilliárd lejre rug. Mindenesetre sok függ attól, hogy milyen lesz az ősz? Ha hirtelen hidegre fordul az időjárás és a dér megcsipi a kukoricát, a szép reménységek nem fognak valóra válni.

Terményárak Oradea-n.

Buza 340, rozs 320, takarmányárpa 250, sörárpa 300, zab 260—270, kukorica 330—340, napraforgómag 350—360, tökmag 600—625, fehér paszuly 350—360 lej mázsánként.

Terjesszük a
„Magyar Nép”-et!

Művelődési mozgalmak.

Magyar község ünnepe.

Sic község ünnepéről lapunk más helyein is megemlékeztünk, ebben a cikkben a község rövid történetét és a két ünnepnap lefolyását ismertetjük:

Sic községnek mozgalmas történelmi múltja van. IV. Béla király alatt már mai nevén emlegetik, bányáit már a rómaiak is művelték. Mátyás király erősítette meg jogaiiban, felruházván ugyanolyan jogokkal mint *Esztergom* és *Pozsony* városokat. Sok érdekes történelmi eseménynek volt színhelye. 1610-ben itt forraltak Báthory fejedelem ellen összeesküvést. Többször volt püspöki székhely, két református püspököt jegyeztek fel a krónikák. Református zsinatokat is tartottak a községben. Többször pusztította el tüzvész különösen 1800, 1849 és 1899 évi tüzvések okoztak nagyobb károkat.

Hajdan gazdag és élénk bányaváros volt, a sóbányászat révén nagy jólétben és magas művelődési viszonyok között élt népe. Iskolája 1644-ben nyílt meg és később már algimnáziuma is volt. Érthető ilyen módon, hogy a háboruk soha sem kímélték, mert a zsákmányoló hadak soha sem kerülték el. Tatár, török pusztításkor végig sepert a veszedelem a községen, de lakói mindig újult erővel fogtak hozzá felépítéséhez és a só bányászatához.

A legutolsó tatár betörés 1717 augusztus 24-én *Birtalan* napján történt. Ennek a szomorú eseménynek emléke még ma is él a nép között és évről-évre megünneplik a gyászos emlékezetű napot.

1717 augusztus 24-én, *Birtalan* napján a keleti határokön áttört tatár-hordák a gazdag város határát özönlötték el. A megriadt népnek menekülésre is alig volt ideje s a tatárok elpusztították a virágzó bányavárost, lakóit leölték, vagy pedig rabszjira fűzve hajtották maguk előtt hogy rabságra vessék.

A szomorú emlékezetű tatár pusztítás alkalmával *Gidófa Péter* volt a pap. Ő a tatár dúlás után visszatért, de az ezután pusztító nagy pestisben meghalt, sőt utána két esztendő alatt még két pap halálozott el a rettenetes betegségben. 1719-ben *Igó György* pap a matrikula huszadik lapjára ezeket a szomorú sorokat jegyezte fel: „Moltanak meg e siralmas gyászos esztendőben bűnös nemzetünk közül novemberig százezernél többben, városunk lakócai közül 267-en. De az Ur hívotta az oka, hogy teljességgel meg nem semmítettünk.”

A szomorú idők emlékezete annyira hatással volt az életben maradtakra, elhatározták, hogy *Birtalan*-napját évről-évre bűjttel és templomi

istentiszteletekkel fogják megünnepelni. A jószándék azonban csak 1758-tól valósult meg, amikor a községet újabb veszedelem fenyegette. Ekkor erős fogadalmat tettek, hogy a nap emlékezetét minden évben megtartják.

A két napig terjedő ünnepekre messzi vidékről érkeztek résztvevők. A környéken levő falvak népe lelkeszeinek vezetése mellett érkezett a községbe. Különösen sokan jöttek *Bontida*-ról *Kassay Géza* lelkes és *Visea*-ról *Sebestyén* Adám lelkes vezetése mellett. Résztvett az ünnepségen *Vásárhelyi* János református püspökhelyettes, a Sic-i egyházmegye esperese: *Lőrincz* János, megjelent azon továbbá az egyházmegye agilis főgondnoka, gr. *Bethlen* Béla. A környékbeli lelkészek közül ott láttuk *Kovács* Gábor, *Csürös* Ferenc, *Farkas* Albert, *Kis* János, *Tunyogi* András, *Mihály* Károly id., *Cseterki* János, *Csatlós* János, lelkészeket. Első helyen kellett volna említenünk a község lelkes papját, *Mihály* Károlyt, aki segédlelkésze, *Mihályi* Zoltán segítségével az egész ünnepély előkészítésének és megrendezésének oroszánrészt vállalta.

Az ünnepség mindkét napjára az ősi református templomban istentiszteletek voltak. Ezekon magasszárnyalású beszédek hangzottak el. Első napon *Vásárhelyi* János püspökhelyettes prédikációja után dr. *Szász* Ferenc tartott előadást a református ember gazdasági és szociális kötelességéről. Az ünnepség két napja végig hasznos értekezletekkel és tanácskozásokkal folyt le. Presbiteriumi és nőszövetségi megbeszélések teték változatossá a mindvégig komoly munkát. Az ünnepség második napjára az Erdélyi Kárpát Egyesület rendezésében husz tagu kiránduló csoport ment *Cluj*-ról Sic-re. A kirándulókat dr. *Tulogy* János tanár vezette. A református Nőszövetség központjának megbízásából *Vidovszky* Ferenéné és *Póczy* Mihályné vettek részt az ünnepségeken.

A község népe lelkesével és segédlelkésével az élen a legnagyobb szeretettel fogadta az ünnepség minden résztvevőjét. A szeretetvendégség keretében mindenki asztalhoz ülhetett és bőséges lakomához jutott. Különösen azért emeljük ezt ki, mert a község népe nem valami módos és mégis mindenki tehetségét meghaladó erővel igyekezett hozzájárulni a siker előmozdításához.

A Sic-i *Birtalan*-napi ünnep figyelmeztető, hogy jó volna mindenütt foglalkozni az ilyen emlékek felújításával. Az ilyen találkozások nem csak a testvéri együttérzés megerősítését szolgálják, hanem alkalmat adnak mindennapi gondjaink és bajaink megbeszélésére is.

„Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Tanulságos emlékűnnep.

A Sic-i gyülekezet augusztus 24-én ebben az évben is megkapóan ünnepelte meg a Bertalan napot. A községnek szomorú történelmi emléke fűződik ehhez a naphoz. 1717 augusztus 24-én rendetlen tatár hordák támadtak rá, gyújtották fel a községet. A lakosok egyrésze a kályáni gát felé elmenekült, azonban több mint 600 embert kegyetlen szomorú rablásba hurcoltak el a tatárok. Ugy látszott, hogy az van elvégeztetve, hogy örökre eltűnjön a föld színéről ez a szép, nagy község; amely-akkor fejlődő bányaváros volt. Máskép történt. Két heti keserves hurcoltatás után a tatárok kénytelenek voltak hazaengedni a magukkal hurcolt rabokat. A menekülők is rendre-rendre hazatértek. Tovább pusztított ugyan még vagy két esztendőig a szárazság és pestis s kegyetlenül megtizedelte a község lakóit, de mégis csak megmaradt a község, sőt a megrendítő szenvedések keresztüztében megtisztított lélekkel építő munkához látott. Nem feledte el azonban sohasem azt a rettenetes augusztus 24-ét és amikor 1758-ban még egyszer híre járt annak, hogy újból tatár veszedelem fenyegeti a sokat szenvedett Erdélyt, elhatározta és szent esküvel fogadta meg, hogy a Gondviselés csodálatos szabadtásáról minden esztendő augusztus 24-én háromszor tartandó istentiszteleten emlékezik meg és kéri Istent, hogy hártsa el a borzalmas csapást községükről, országukról s tegye méltóvá őket az egykor kegyelmesen visszaadott életük fejlesztésére.

A fogadást meg is tartották. 1758 óta minden esztendőben háromszor tartanak istentiszteletet, felidézik a szomorú történelmi emléket és bűnbánatban és töredelemben keresik a jobb jövődönék útját.

Rendszerint úgy szokott történni, hogy egyesek is, népek is egy-egy dicsőséges, nagy diadalról, sikerről beszélő naphoz térnek vissza és annak örömeiben igyekeznek megfürösztetni lelküket. Nagyon ritkán történik, hogy éppen a csapások, a szenvedések emléket idézze föl az ember. A fájdalmat, a szenvedést inkább elfelejteni törekszünk. Igaza van azonban a szent írónak, amikor azt mondja, hogy a szomorúság által jobba lesz az embernek a lelke. Áldásos dolog visszagondolni éppen nagy megpróbáltatások idejére és ottán hozni, a szenvedések között bá-

toritást, reménységet szívünk számára. Jó megvizsgálni nagy szenvedések korszakait és kikutatni, hogy mi volt az oka a bekövetkezett pusztulásnak és romlásnak, mert ezáltal erőt kap a lélek a felemelkedésre, világosságot nyer a követendő helyesebb utak felismerésére. A sici emléknap is, a község e szomorú emléknapot követő története is mutatja, hogy nagy szenvedések sokszor áldássá változhatnak át a szenvedés leckéjét megértő emberek számára.

Szomorú korszak volt az az idő, amelyről megemlékeztünk. De mi történt? Az emberek komoly bűnbánattal Istenhez fordultak, az erkölcsök megtisztultak, fölébredt a község népében az összetartás, az áldozatkészség és szeretet lelke és reménykedő önbizalommal kezdtek az újraépítés munkájához. Ebből a nagy fájdalomból, megrendítő szenvedésből a községnek boldogabb és áldottabb jövődöné született meg. A templomukat kibővítették, tornyot építettek, gyönyörű harangot szereztek és iskolájukat is ezekben az évtizedekben tovább fejlesztették, valóságos kis gimnáziummá tették. Joggal el lehet mondani, hogy a nagy községnek legtermékenyebb, alkotásokban leggazdagabb korszaka az volt, amelyben az emberek még élénken visszaemlékeztek az átélt szenvedésekre és a komoly bűnbánatban fölébredt szent elhatározásokhoz igazán ragaszkodtak.

Jó visszaemlékezni a szenvedéseknek és megpróbáltatásoknak szomorú korszakaira. Így értjük meg a történelem nagy leckéit, de így ismerjük meg és erősödik meg lelkünkben annak az igazságnak fölismerése is, hogy a legmegrendítőbb fájdalmak, a legkétségbeejtőbb megpróbáltatások is áldássá változhatnak át, ha a bűnös könnyelműségből bűnbánatra tért ember a hitnek, a szeretetnek, az áldozatkészségnek lelkével igyekszik jóvá tenni hibáit és úgy szolgálni a romokból újra épülő boldogabb jövődönék szent érdekeit.

Erre a tanulságra nemesak a Sic-ieknek, hanem az egész erdélyi magyarságnak, sőt az egész világnak szüksége van. Történelmi katasztrófák, az egész világot betöltő nyomorúságok nagy figyelmeztetései intenek és emlékeztetnek arra, hogy ideje lenne megkeresni a hitnek és szeretetnek útját és úgy lenni győzedelmessé a földön az igazság törvényét.

Mulajátó

Bucusi Miháán.

Fölsereglük székelyeknek
Drágavérü nemzete; —
Érkebellet a tatárnak
Mellet egykor ez vetel!...

Zengedezve ősi-szépen,
Gyül a székely népsapat,
Hogy a tikkadt harc tüzeben
Szomjuságot oltsanak.

Székelyeknek lelki szomja
Kétszeres, mély kutra lel;
Égi Ur is vonja-vonja, —
Szent királysív újra ver...

S kész e nép mert az, ki hajdan!
Fogadalmat tenni le,
Hogy megáll és győz a bajban
Rendületlen szent hite!

Lelkes ének tart az égnak,
Ősi lángja elragad,
S im, hevülve, értem én meg:
Aki hisz, az — megmarad!

Földes Zoltán.

Zord idők emléke.

Erdély lakosságának rengeteg szenvedést, anyagi romlást okoztak a tatárok.

Tatárhegy, Tatárvár, Tatárhágás, Tatárkut, Tatárhalom, Tatárvágás, Tatárok utja helynevek mind vészes történelmi események emlékéül örökülnek meg.

A tatártámadások ötszáz éven át meg-megújulva zúdultak rá a Kárpátokon keresztül Erdély előrehaladott, vagyonos, tehát gazdag prédával kecsegtető népére.

Az első tatárjárás 1241-ben juttatta a pusztulás szélére a magyar fajt. Ezek — Batu khán hadai — voltaképpen nem tatárok, hanem mongolok voltak, kiknek utódai ma is harcias nemzetet alkotnak Ázsia keletén. A mongolokkal együtt harcolt egy török fajta nép is: a tatár és pedig olyan félelmes, kegyetlen módon, hogy a nagy mongol pusztítás is tatárjárás néven maradt fenn a magyar nép emlékezetében.

Izom- és idegfájdalmak, főfájás

esetén és hülékes megbetegedéseknél fényesen bevált a Togat-tabletta. A Togat helyreállítja egészségét. Teljesen ártalmatlan! Minden gyógyszer-tárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.—. Svájci készítmény!

(Ennek az első tatárjárásnak a lefolyását s a magyarság újraéledését IV. Béla király csodálatra méltó erőfeszítései révén bővebben meg lehet ismerni a Magyar Népkönyvtár kiadásában megjelent olcsó Minerva-füzetben, amelynek címe: *Tatárok torkában.*)

A mongol birodalom rövid időre Magyarországot és Lengyelországot is elnyelte, de belső viszályok miatt vissza kellett huzódnia keletre. Egyes törzsek azonban megfészkeltek magukat Oroszország földjén. Erdély ostorai azok a tatárok lettek, akik Oroszország déli részén, a Krim-félszigeten telepedtek meg. Ezek állandó szövetségben éltek a velük vérben, vallásban rokon törökkel s olyan mértékben váltak a magyarság ostorává, amilyen mértékben a törökök is azokká váltak.

Hosszas volna még csak felsorolni is azokat a véres harcokat, amelyeket a magyarok vívtak a törökök előhadaiként száguldozó, égető, pusztító hadaival, a tatárokkal.

Legnagyobb pusztítást mindenestre az a támadás okozta, amely Ali pasa vezetése alatt 1658-ik évben sepet végig a szerencsétlen Erdélyen. Ali pasát ugyanis a szultán büntetni küldte Erdélyre, amiért szerencsétlen fejedelmétől II. Rákóczi Györgytől nem akart elpártolni. A tatárok teljes dühvel hajtották végre a büntetést, Erdély várainak legtöbbjét kirabolták és fölégették, falvaikat a földdel egyenlővé tették.

Másik veszedelmes tatár hullám abban az időben csapott Erdélyre, amikor a törökök Budavárának elvesztése után Magyarországból mindinkább kiszorultak és veszteségeiket az ország keleti határán, Erdélyben akarták megtorolni.

Az utolsó tatár-betörések az 1700-as évek első felében zavarták meg Erdély nyugalalmát.

Am ezek mellett számtalan kisebb-nagyobb támadás zajlott le hol ebben, hol abban a völgyben. A krími tatárok gyors lovaikkal Moldván keresztül Erdélyben teremtek s zsákmánnyal rakodva olyan hamar tovább is álltak, mint ahogy jöttek.

Erdélynek tehát igen sok vidékén él valamelyik tatár-pusztítás emléke.

Némely vidéken, vagy helyiségben évről-évre megemlékeznek ezekről az eseményekről, a szenvedés napján ünnepet ülnek, templomozást tartanak, fölemlegetik az ősök hősi harcait.

Ilyen ünnepek folytak le közelebről a Somes megyei Sic községben, amelynek lakói sok városi és falusi látogató jelenlétében ünnepelték meg idén is Birtalan-napját, amint arról lapunk más helyein megemlékezünk.

Ujítsuk föl mi is a tatárokkal vívott harcoknak némely emlékét, forduljunk kegyelettel azoknak nemes alakjához, akik a harcokban helytállottak, elvérzettek vagy rabigába estek. Válasszuk a legvéresebb, de legdicsőségesebb harcot.

*

1694-ben február 13-án (amint azt Orbán Balázs a Székelyföld leírásában egykoru följegyzések alapján elbeszéli) 330 tatár ütött Felcsikra s miután néhány közeleső falut feldúltak, a hegy-szoroson át visszavonultak Moldva felé.

Sándor János székely alkapitány fegyverbe szólította népét, de miután a tatárok visszavonultak, hazabocsátotta őket. A szükséges elővigyázatot elmulasztotta, a szorosokra sem rendelt őrköt. Pedig a tatárok visszavonulása csak cselvetés volt, mert három nappal később 12 ezerből álló tatárhad rácsapott Csikra s magát az alkapitányt is egész családjával együtt elfogták. Felcsikot végig dúlták, faluit leégették, az ellenállókat levágták vagy nyíllal lelőtték, sok embert rabul ejtettek, 120 örményt és 7 ezernél több foglyot magukkal hurcoltak. Midőn a falvakkal végeztek, a somlyói kolostor kirablására indultak.

Nagy volt a rémülés, a szerzetesek elmenekültek Háromszékre, csupán Nizet Ferenc maradt ott négy barátal. Csakhamar összefutott oda a nép közül mindaz, kinek sikerült a tatárok keze közül megmenekülni. Ezek Isten oltáránál kerestek védelmet és menekülést. A rémület tetőpontján előállott Nizet Ferenc, belga származásu barát, aki ellenállásra buzdította a népet. Mindenki felemelte csüggetek fejét s a haza és hit védelmében meghalni késznek nyilatkozott.

Nizet barát a kolostorban levő fegyverekkel fölszerelte a férfiakat s a Kíssomlyó hegyen hadállást foglalt el velük. Első sorba állította a férfiakat a diáksággal, a hátulsó sorba pedig a nőket, kiknek fejére főkötők helyett, fekete kucsmákat tétetett, a toronyba és tábora helyére nagyszámú dobosokat és puskásokat helyezel-cazzal-

az utasítással, hogy a tatárok közeledtére nagy lármát üssenek.

A tatárok vezére, Mirza khán nem is gondolt arra, hogy ellenállással találkozik, felfuvalkodottan vezette seregét a kolostor kirablására. De egyszer peregni kezdtek a dobok, ropogtak a puskák szóltak a harangok és Mirza khán hanyathomlok kezdett visszafelé szaladni. Nizet hada nagy bátorságra gerjedt mindezeknek láttán, utánna a tatárseregnek! A tatárok két részre szakadtak, egyik részük Mirza khánnal visszamenekült Moldvába, másik részük Alesikba menekült. De közben talpraálltak az alesikiak is, két tűz közé szorították és rutul megverték a tatárokat. A khán fia is elesett a csatában. A nagy zsákmány és sok ezer fogoly ilyenformán a székely kezéi maradt.

Ennek a győzelmes harcnak érdekes mellékeseményeit jegyezte föl az egykoru krónika.

A szétriasztott tatársereg eszeveszetten menekült Hosszaszó nevű hely felé. Itt Xántus Benedek királybíró állta utjukat egy kisebb csapattal. A tatárok újabb vereséget szenvedtek, de elesett a hős királybíró, Xántus Benedek is, akinek emlékére kápolnát emelt a hálás nép.

A csiki menyecskék pedig a fényes győzelem emlékére, amelyben fekete kucsmában vettek részt, az eddig viselt fehér főkötő helyett ma is feketét viselnek.

De a krónika egy Judit nevű hajadonnak páratlan hősiességét is följegyezte.

A tatárok az elmondott támadás alkalmával Szentmiklóst is megrohanták.

A többek között elfogtak egy nemes házaspárt is. Ezeknek Judit nevű leánya azonban nem akarta magát megadni a gonoszoknak. Előkapta apja szablyáját s önvédelmében kilenc tatárt sújtott le. A rabszija füzött szülők kérték a leányt, hogy adja meg magát, de a leány tovább oltalmazta magát. Midőn lánkadtt, jobb karját leszelték, a szablyát balkezébe kapta s azzal osztelta a halálos csapásokat. Midőn ezt a kezét sem tudta már használni, akkor a szablyát hóna alá szorítva rohant ellenfeleinek, mignem holtan rogyott össze.

Ime, mennyi bátorságot és önfeláldozást tanusítottak az elődök a nehéz időkben! Férfiak és nők egyaránt! Emléküket megbecsülni szent kötelessége az utókornak.

(Krónikás.)

Angol Repülőgépek

Megtalálták Kassán

Rákóczi Ferenc nyakláncát.

Kassán most folynak a péz-
ügyigazgatóság épületének ki-
bővítési munkálatai. Az alapok
elkészítése alkalmával a föld-
ben értékes műkincseket talál-
tak. A lelet legértékesebb da-
rabja egy szép művü arany-
nyaklánc. A műtörténészek azt
állítják, hogy anyaklánc II. Rá-
kóczi Ferenc tulajdona volt. Az
értékes lelet tulajdonjoga körül
az állam, az építési vállalkozó
és a munkások között vita in-
dult meg. Amíg eldölik, hogy
az értékes lelet tulajdonjoga kit
illet meg, elhelyezték a szlovák
bank páncél szekrényében.

Repülőgépet kapnak az angol katonai parancsnokok.

A közelebről megtartandó
angol hadgyakorlatoknak érde-
kes újítása lesz, hogy a főbb
esapattestek parancsnokai re-
pülőgépeken fognak közle-
kedni. A repülőgépek különle-
ges szerkezetűek lesznek, úgy
hogy helyből fel tudnak emel-
kedni. Ugyancsak lehetővé te-
szik a különleges esavarszár-
nyak, hogy a repülőgépek a leg-
kisebb helyen, akár a házfé-
délre is leszállhassanak. Az an-
gol hadseregben azért próbál-
ják ki ilyen célra a repülőgépet,
mert az eddigi tapasztalatok
szerint az automobil nehéz te-
repen nem tud elég gyorsan
mozogni.

Amerikában megépítik a világ legerősebb fényű világító- toronyát.

Északamerika Chicagó váro-
sában egy mérnök 3 millió

gyertyafényének megfelelő vi-
lágitó képességgel rendelkező
toronyt akar építeni. A terve-
zett világító torony nem a hajó-
zás, hanem a repülőközlekedés
biztonságát fogja szolgálni. A
világító torony fényét több száz
kilóméter távolságból fogják
látni, sőt, ha nagyon nagy ma-
gasságba tudna felemelkedni
egy repülőgép, már ezer kiló-
méter távolságról észre venné a
vezető a világító torony fényét.

Mitől függ?

Elkészve érkezik az utas a va-
suti állomásra és lelkendezve
kérdézi:

— Elérhetem még a gyors-
vonatot?

— Attól függ, hogy tud-e jól
futni, mert ezelőtt egy perccel
már elindult a gyorsvonat, —
hangzik a vasutas részéről a fe-
lelet.

Ellentéték.

Az anya segít fiának a házi-
feladataiban. A fiú olvassa:

— A teve nyolc napig is dol-
gozik anélkül, hogy innék...

— Épp az ellentéte az apád-
nak! — szól közbe az anya.

A magyar tanítók figyelmébe!

A lezárt iskolai év folyamán
a magyar tannyelvű elemi iskolák
legnagyobb része bevezette és ki-
próbálta a Minerva Rt. könyv-
kiadó vállalat kiadásában megje-
lent egységes tankönyveket. Az
állami és egyházi szakbírátók egy-
forma elismeréssel ajánlották a
könyvek kiadását és az egy évi
gyakorlati használat teljesen iga-
zolta azokat a reményeket, amelye-
ket a tanítóság ezekhez a tanköny-
vekhez fűzött. Gyakorlati tanfér-
fiak ismertették a tankönyvek ki-
váló használhatóságát és az azok
utján elért eredményeket. A kiadó
vállalat az elmúlt év folyamán
több mint 2000 darab ismertelési
példányt küldött szét s így a taní-
tóság tulajdonképp nagy részének

módjában állott személyesen is
áttanulmányozni a legkiválóbb ro-
mán és magyar tankönyvírók által
a pedagógia összes követelményei-
nek figyelembe vétele mellett ösz-
szeállított, feltűnően szépen illusz-
trált és nyomdatechnikailag is tet-
szetösen kiállított tankönyveket. A
sok szemléltető kép és ábra, a
számítási részekben pedig a bő pél-
datár nagyban megkönnyíti a ta-
nító munkáját s feltétlenül bizto-
sítja az eredményt. Amennyiben
valamelyik tanító ur még nem ka-
pott volna ismertelési tiszteletpél-
dányt, forduljon a Minerva Iro-
dalmi és Nyomdai Rt.-hoz, Cluj,
Str. Baron L. Pop No. 5, ahonnan
a pontos cím közlése mellett meg-
kapja az öt érdeklő tankönyvet.

A szóban levő tankönyvek szer-
zőinek nevét, a könyvek főbb tár-
gyát, engedélyezési számát és árát
az alábbiakban adjuk:

1. Fejes—Felméry—Dócziné: Uj
"ABC. A jelképes irvoiasó és fo-
nomimikai módszereket egyesítő
ABC és olvasókönyv az elemi nép-
iskolák számára. (Eng. 487—1931,
cons. perm. sz. a.) Ara 24 lej.

2. Fejes—Felméry—Dócziné: Ve-
zérkönyv az új ábcéhez. Ara 8 lej.

3. Felméry Sándor, Lőrinczy
Ferenc, Bedelean Diomed és Osz
Sándor: Magyar olvasókönyv,
számítási és egyéb tudnivalók az
elemi iskolák II. o. számára. (Eng.
43—1932. és 9588—1933. sz. a.),
Ara 50 lej.

4. Lőrinczy Ferenc, Bedelean
Diomed, C. Stan, Osz Sándor és
Ferenczy Gábor: Magyar olvasó-
könyv, természettudomány, számí-
tási, limba română, carte de cetire,
istoria și geografía az el. isk. II. o.
számára. (Eng. 84.422—1933. és
98674—1933. sz. alatt.) Ara 80 lej.

5. Lőrinczy Ferenc, Bedelean
Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor,
Kali Sándor és Felméry Sándor:
Magyar olvasókönyv, természettu-
domány, földrajz, számítás, mér-
tási, limba română, carte de cetire
și istoria a magyar tannyelvű ele-
mi iskolák IV. o. számára. (Eng.
84418—1933, 95388—1933, 97365
—1933, 98673—1933. sz. a.) Ara
90 lej.

A szerkesztőtestület

GYALLAY DOMOKOS

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyébbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

N. L. Silindru. Nem írta meg, hogy milyen talajon akarja alkalmazni a műtrágyát? Azonban így is tudunk felvilágosítást adni, bár teljes felelősséget tanácsunkért nem vállalhatunk. Holdauként száz kiló szuperfoszfátot ajándéunk. Ennek a műtrágyának az ára mázsánként 250 és 281 lejt. Ugyanis kétféle erősségben lehet kapni. Simleul Silvaniei-n forduljon dr. Porjesz Sámuelhez, nála kapható. A szállítási költséget és zsákot külön kell fizetni. A zsák ára 30 lejt.

L. R. Az őszibarackfák metszéséről lapunk mai számának Gazdasági rovatában kis cikket közlünk. A cikkben közöltek alapján elvégezheti a szükséges metszéseket. Figyelmeztetjük azonban, hogy a tavasszal való metszést ne feledje el, mert a termővesszők kiképzése tavasszal kell, hogy történjen. Különben a cikkben erre is utalunk.

R. I. Ha a szokásosnál egy hónappal előbb akar bárányoztatni, úgy a kosokat már most csapja be az anyák közé. Figyelmeztetjük, hogy korai bárányoztatásnál az abrakra és a takarmány kiváló minőségére nagy gondot kell fordítani. Nagyon sok helyen repát is adnak bárányozás idején az anyáknak. Csak akkor ajánljuk a korai bárányoztatást tehát, ha kellő mennyiségű és jó

minőségű takarmány áll rendelkezésére.

Előfizető. Az elküldött levél szomorú betegségről ad értesítést. Ugy látszik, hogy a baj oka érelmeszesedésben keresendő. Felületlenül szükséges sebész-orvoshoz fordulni, mivel — a tapasztalat szerint — az üszkösödés (gangraena) tovább terjed és nagy fájdalmakat okoz. A legtöbb esetben csak amputáció segíthet.

Az igénybevett gyógyszert ismerem, de az vajmi kevésbé akadályozza meg az üszkösödés továbbterjedését. Ha a sebész-orvos nem tartja oly fokúnak az üszkösödést, mely az amputációt megkívánná, akkor mellőzi, azonban ez esetben, mivel a bőr felülete már fekete, az amputáció nehezen kerülhető el. Tehát kérem, mielőbb sebész-orvoshoz fordulni.

Dr. G. E.

Szerkesztői híreink

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

K. F. Capleni, S. J. Neaua, M. L. Sansimon, G. S. Ilisua, Cs. I. Ghelintă, R. P. Tetis, K. A. Simbriasi, M. A. Muresmort.

K. J. Lac. A verset és szíves sorait kaptuk. Kérjük, szíveskedjék türelemmel lenni, mert a főszerkesztő csak néhány hét múlva érkezik haza. Akkor feltétlenül választ kap minden kérdésére.

G. L. Az ígért cikket nem kaptuk meg. Ha néhány napon belül megjön, lapunk 37. számában közölhetjük.

„Többeknek!” Lapunk mai számának „Külföld” rovatában részletes ismertetést közlünk az abessziniai helyzetről és a cikkhez térképet is mellékelünk. Így kérésüket, mint láthatják, teljes mértékben teljesítettük.

S. F. Nem tudjuk a címet pontosabban megadni. Ha esetleg közben valahonnan megtadjuk, azonnal küldünk értesítést.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Aita-Mare-ról: F. A. 300, Hitelszöv. 300, Ifj. K. D. 150. Aita-Media-ról: Gy. B. 100, Belín-ről: B. D. 150, T. Gy. 220, P. S. 200, K. J. 150, S. L. 450, G. M. 40, S. A. 100, P. I. 200. Haghig-ról: B. L. 320, P. Á. J. 100, B. P. 100, Sz. T. M. 130, R. I. 130, T. M. 130, B. B. 130, R. I. 200, B. M. 200, Sz. Gy. 130. Araci-ról: Ifj. Sz. Zs. 150, D. J. 100, G. J. 50, Sz. J. 150. Tusnad-ról: R. P. 250, K. A. s. 200, L. F. 150. Sansimon-ról: M. I. 300, L. L. 150, F. B. 46, A. Gy. 200, S. I. 300. Cetătuia-ról: Cs. I.-né 200,

L. I. 176. Cuicani-ról: Sz. S. 150. Cetătuia-ról: K. A. 170, E. I. 200, Tusnad-ról: Hitelszöv. 300, A. A. 100, S. P. 300, R. D. 150, F. T. 320, B. P. 150, Mercurca-Ciuc-ról: R. K. főgimn. 150, E. J. 175, T. M. 100, L. L. 150, Plaesii-de-sus-ról: B. M. 200, L. J. 300, B. I. sz. 200, M. L. 300, K. A. 150, Sz. V. 150, N. T. 200, M. P. 620, V. A. 100, A. A. m. 600, J. M. Dej 150, Ocna-Dejului-ról: T. L.-né 150, Ref. E. 150, K. J. 75, F. M. 50, Tarcești-ról: Cs. F. 150, Özv. E. A.-né 150 lejt.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lejt. Legkisebb hirdetés 50 lejt. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lejt. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lejt. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Gyártelepekkel rendelkező nagy vidéki község keres református vallásu péket. A községben minden adottság megvan arra, hogy dorék és szorgalmas pékmester jólétet biztosítson magának és családjának. Odaköltözés esetén az erkölcsi, sőt anyagi támogatás biztosítva van. Érdeklődők forduljanak a Magyar Nép kiadó-hivatalához.

Jókarban lévő, kellemes hangú, templomi használatra is megfelelő harmóniumot elad: Pálffy Pál kántor-tanító Incu, jud. Arad.

A „Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!

Népies ruhák Németországban.

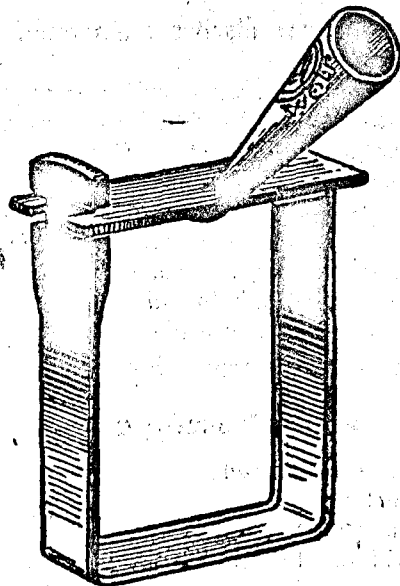
Lapunk 33-ik számában „Erdély virágos kertje” címen cikket közöltünk az erdélyi magyarság népviseletéről. Ciklünkben kifejtettük, hogy Erdély legtöbb vidékén a népnek ősi viselete van. Ahol elhagyták az ősi ruha viselését, sorra ujtják fel.

Németországban olyan vidékeken, ahol nem volt népviselet, most egységesített népi ruha tervek szerint készítik az öltözeteket. A német birodalom területén tartományok szerint más és más formájú ruhát viselnek a nők. Kepünkön a thüringiai földmives asszonyok egységesített ruházatát mutatjuk be. A baloldali ruha a mindennapi viselő ruha, a jobboldali pedig az ünneplő. A ruha nagyon olcsó, mert úgy van tervezve, hogy házianyagból jól el lehet készíteni. A más német vidékek egységesített népi ruházata a bemutatott ruházatokhoz hasonló, de kidolgozásában és díszítésében nagyon változatos. A német asszonyok példája mutatja, hogy mindenütt arra törekcsenek, hogy szakszerűen, olcsón izléses és egyszerű ruhába járhasanak a falusi nők. Megjegyezzük, hogy különösen az izlésesen himzett köténnyel teszik a német nők széppé ruházatukat. A lapunkban közölt díszítő elemek felhasználásával olvasóink is szép kötényeket himezhetnek. Figyelmeztetjük azonban olvasóinkat, hogy ahol ősi viselet, vagy helyesen kialakult formája van a ruházatnak, idegen szabásminták vagy díszítő elemek felhasználásával nem szabad megváltoztatni.

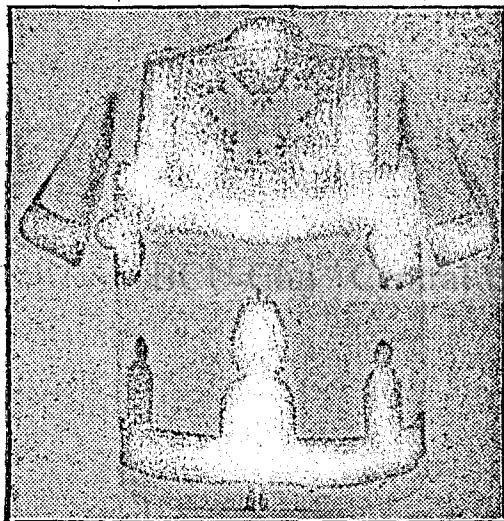
Tanuld meg!

Lengő kapa utak daraszolására.

Az év folyamán több érdekes fajta kapa leírását közöltük lapunkban. A leírások alkalmával kifejtettük, hogy ma az az irányzat vált uralkodóvá, hogy minden fajta munkához más fajtájú kapát használnak. Ez alkalommal egy Németországban általánosan használt utdaraszoló kapát mutatunk be. A kapát nyélre szerelve a földön végig huzzák, minthogy a kapa a nyélbe illesztés helye alatt — amint képünkről is látszik — szabadon lenghet, kitűnően lehet segítségével a kerti utakon vagy az udvarokon lévő gyomokat irtani. Az ilyen kapa ugyanis pontosan tud alkalmazkodni a talaj felszínéhez és így biztosan kiirtja a gyomokat. A kapát a mellékelt kép alapján könnyű háziilag elkészíteni.

Ókularé a szememen,
Magyar betű kell ma nekem.
Ha magyar szó, Ide vele,
A MAGYAR NÉP tele vele!

A magyar diszítés alapformái.

Előző számainkban a tulipánt tárgyaltuk mint diszitó elemet. Mint láthatták olvasóink, a tulipánnak nagyon sokféle változata van és nagyon változatos formákban alkalmazható diszítésknél. Lapunk mai számában egy tulipán formákra diszitett, debreceni cifraszűrt mutatunk be. Láthatják olvasóink, hogy a szűrszabó mesteri keze milyen gyönyörű formákat tud alakítani az egyszerű tulipán mintából.

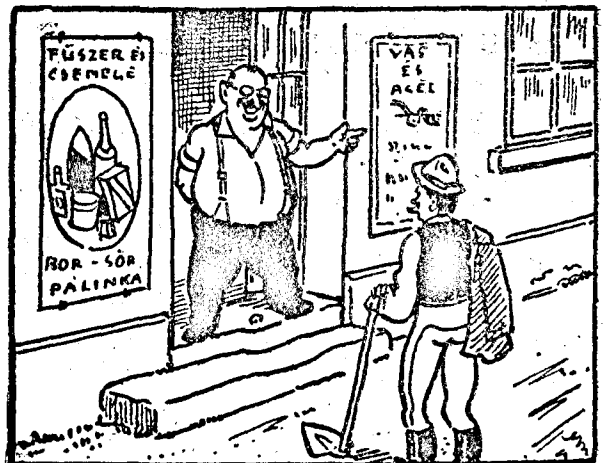
Bölcs beszélgetés.

Ma ugy-e felkeresél?

- Miért nel
- Mikor várhatlak?
- Majd meglátod!
- Helyes csak légy szives ne késs el!

Száz éves a mozdonsíp.

Az angol vasúttársaságok érdekes jubileumot ünnepeltek meg a napokban. Most volt száz éve, hogy a mozdonyokra gőzsípot szereltek. 1835-ben a vonat már hat éves multra tekintett vissza. A hat év alatt azonban jelzésre egyszerű postakürtöt használtak. 1835-ben egy hangszergyáros bizott meg a vasúttársaság, hogy szerkeszsen olyan hangszert, vagy sípot, amelyik a trombitát kiküszöböli. A hangszergyáros meg szerkesztette a gőzsípot. A legelső gőzsíp a londoni közlekedési múzeumban van. Az ünnepség alkalmával üzemképes állapotba helyezték és megszólaltatták.

— Kend legalább megígérte, hogy, ha lesz pénze, akkor kifizeti az adósságát, de a komája még az ígéréssel is adós maradt.